

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41Co/14/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6217205439
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Púchovská
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6217205439.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Púchovskej a členiek JUDr. Aleny Križanovej a JUDr. Miriam Boborovej Sninskej, v právnej veci žalobcu: Q. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XX, XXX XX S., zast. Mgr. Gabriela Nováková, advokátka so sídlom Mierové námestie 452, 991 28 Vínica, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o určenie, že žalovaný nemá právo na úhradu úrokov a poplatkov z úverovej zmluvy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš, č.k. 12Csp/64/2017-81 zo dňa 11. januára 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš, č.k. 12Csp/64/2017-81 zo dňa 11. januára 2018, z r u š u j e a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Veľký Krtíš odvolaním napadnutým rozsudkom prvým výrokom určil, že žalovaný nemá právo na úhradu úrokov a poplatkov z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX a druhým výrokom priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že dňa 23.08.2017 doručil žalobca žalobu, ktorou sa domáhal určenia, že úver poskytnutý na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX je bezúročný a bez poplatkov. Žalobu odôvodnil tým, že ako spotrebiteľ uzatvoril so žalovaným dňa 02.03.2017 predmetnú zmluvu, na základe ktorej mu žalovaný poskytol spotrebný úver vo výške 550,- Eur. Tento úver bol použitý na refinancovanie iného úveru, ktorý nezvládal splácať. Namietal aj, že žalovaný nedodrжал povinnosti uložené mu ustanovením § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Z uvedeného dôvodu považoval úver v zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. za bezúročný a bez poplatkov.

3. Na základe vykonaného dokazovania, ktoré súd vykonal oboznámením sa so zmluvou o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, ostatnými žalobcom predloženými zmluvami o úvere, lustráciou v registri Sociálnej poisťovne a výsluchom žalobcu, súd zistil, že žalobca so žalovaným uzatvorili dňa 02.03.2017 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej poskytol žalovaný žalobcovi sumu vo výške 550,- Eur, ktorú sa žalobca zaviazal vrátiť a zaplatiť úrok spojený s úverom vo výške 60,80,- Eur, t.j. zaplatiť 610,80,- Eur v dvanástich pravidelných mesačných splátkach vo výške 50,90,- Eur vždy do 25. kalendárneho dňa v mesiaci počnúc dňom 25.03.2017. Termín konečnej splatnosti spotrebiteľskej zmluvy bol stanovený na deň 25.02.2018. Úroková sadzba bola v zmluve uvedená vo výške 19,81,- Eur, ročná percentuálna miera nákladov 21,72 %. Priemerná ročná percentuálna miera nákladov bola stanovená vo výške 23,86 %. Poskytnutý úver vo výške 550,- Eur bol v celom rozsahu poukázaný na úhradu úveru zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 20.08.2015. Predmetom tejto zmluvy bolo poskytnutie úveru vo výške 800,- Eur za celkovú odplatu vo výške 772,- Eur. Celkovo mal žalobca zaplatiť žalovanému sumu 1.572,- Eur.

4. K namietanému zmluvnému úroku z úverovej zmluvy vo výške 19,81 % z poskytnutého úveru 550,- Eur súd prvej inštancie uviedol, že tento úrok je v zmluve o úvere uvedený v nesprávnej výške, pretože prepočtom na úverovej kalkulačke zistil, že úrok je vo výške 11,05 % ročne a ročná percentuálna miera nákladov je vo výške 21,72 %. Súd dospel k názoru, že aj keď je síce výška úroku uvedená v zmluve o úvere väčšej výške, nie je to v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa a súd považoval úrok vo výške 11,05 % ročne za dohodnutý v súlade s nariadením vlády Slovenskej republiky.

5. Za nekalé konanie a za konanie v rozpore s dobrými mravmi považoval súd prvej inštancie skutočnosť, že žalovaný ponúkol žalobcovi spotrebiteľský úver vo výške 550,- Eur výlučne na úhradu iného úveru poskytnutého žalovaným (na vyrovnanie zostatku vo výške 545,- Eur za poskytnutý úver na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX). K uvedenému súd dôvodil, že žalovaný mal vedomosť o tom, že žalobca mal u žalovaného úver, ktorý nebol schopný splácať a napriek tomu mu ponúkol nový úver na splatenie predchádzajúceho, v ktorom odplata bola dojednaná v rozpore s nariadením vlády Slovenskej republiky. Súd pritom uveril žalobcovi, že žiadosť o poskytnutie úveru nevyplňal on a že tento úver mu bol účelovo nanútený.

6. Súd prvej inštancie mal zároveň za preukázané, že žalobca mal v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy o úvere uzatvorených ďalších 8 úverových zmlúv s celkovým mesačným zaťažením 942,33,- Eur. Pokiaľ by žalovaný vykonal lustráciu v príslušných registroch, musel by zistiť, že žalovaný má uzatvorené ďalšie úverové zmluvy v bankových a nebankových inštitúciách a jeho príjem nie je 1500,- Eur, ale 200,- Eur. Cieľom žalobcu (odvolací súd predpokladá, že súd prvej inštancie mal na mysli „žalovaného“) bolo bez akýchkoľvek pochybností dosiahnutie zisku, a to bez ohľadu na to, že žalobca vzhľadom na svoju vysokú zadlženosť nebol objektívne schopný splácať takto vzniknutý dlh, nakoľko celková výška mesačných splátok úverov presahovala výšku jeho príjmu. Z uvedeného súd prvej inštancie vyvodil, že žalovaný úmyselne zvýšil zadlženosť žalobcu a toto konanie bolo hrubo odporujúce dobrým mravom, preto súd určil, že žalovaný nemá právo na úhradu úrokov poplatkov z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd v zmysle § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, ktorý namietal, že súd prvej inštancie nedostatočne odôvodnil predmetné rozhodnutie, čím mu odňal možnosť konať pred súdom, zároveň súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza podľa jeho názoru z nesprávneho právneho posúdenia veci. V prvom rade namietal, že žalobca na určení zmluvy ako bezúročnej a bez poplatkov nemal naliehavý právny záujem. Uviedol, že zákon č. 129/2010 Z.z. považuje zmluvu za bezúročnú a bez poplatkov v prípade, ak dôjde k naplneniu § 11. Nakoľko k naplneniu dôvodov nedošlo, nemožno zmluvu o spotrebiteľskom úvere považovať za bezúročnú a bez poplatkov. Výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov sú podľa odvolateľovho názoru jasne uvedené na prednej strane zmluvy. Zároveň uviedol, že žalobca nesie dôkazné bremeno a jeho úlohou je preukázať, v čom spočíva nesprávne uvedenie RPMN. Žalovaný v odvolaní poukázal na ustanovenie § 1 ods. 1 a ustanovenie § 1a ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., v ktorom je definovaná odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi. Žalobca mal zároveň právo odstúpiť od zmluvy v lehote 14 kalendárnych dní, uvedené právo však nevyužil. Za mylné považoval konštatovanie súdu o chybnej výške RPMN. Namietal, že súd prvej inštancie v odôvodnení konštatoval, že priemerná výška RPMN je vo výške 13,63 %, avšak takýto údaj je chybný, nakoľko uvedený údaj vychádza z porovnaní všetkých bánk a nebankových subjektov za vybrané obdobie na území Slovenskej republiky. V odvolaní žalovaný ďalej uviedol, že konštatovanie súdu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere je možné len za zákonného predpokladu, ktorým je absencia obligatórnych náležitostí v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z., ale súd vo svojom odôvodnení nekonštatoval takéto porušenie a žalovanému nie je zrejmé, na základe čoho vychádzal, keď úver posúdil ako bezúročný a bez poplatkov. K postupu po požiadaní žalobcu o úver žalovaný uviedol, že bola spísaná žiadosť o poskytnutie úveru a táto bola následne odoslaná regionálnej agentúre. Žalobca bol pritom povinný v žiadosti uviesť pravdivé údaje o svojich mesačných príjmoch a výdavkoch. Uviedol, že spoločnosť vytvorila overovací formulár a následne na to kontaktovala klienta (žalobcu), od ktorého si vyžiadala doklady preukazujúce jeho príjem za účelom preverenia ním tvrdených skutočností o výške príjmu, pričom žalobca, ako uviedol žalovaný v odvolaní, potvrdenie o príjme u zamestnávateľa doložil. Vzhľadom na uvedené žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň požiadal o úhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania.

8. K odvolaniu žalovaného podal vyjadrenie žalobca. V súvislosti s tvrdenou neexistenciou naliehavého právneho záujmu poukázal na bod 14 rozsudku súdu prvej inštancie, na základe ktorého je zrejmé, že naliehavý právny záujem existuje. Žalobca zastáva názor, že súd vykonal dostatočné dokazovanie, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým zisteniam, vyvodil správny právny záver a rozsudok je preskúmateľný. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v plnom rozsahu potvrdil a zaviazal žalovaného na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

9. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací podľa ust. § 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) prejednal odvolanie v rozsahu danom ust. § 379 CSP, rešpektujúc svoju viazanosť odvolacími dôvodmi podľa ust. § 380 ods. 1 CSP, nenariadil pojednávanie, pretože nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 385 ods. 1 CSP) a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil podľa ust. § 389 ods. 1 písm. c) CSP a v zmysle ust. § 391 ods. 1 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Z predloženého spisu odvolací súd zistil, že dňa 23.08.2017 bola súdu prvej inštancie doručená žaloba žalobcu, ktorý sa domáhal určenia, že poskytnutý úver na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX je bezúročný a bez poplatkov. V žalobe uviedol, že dňa 02.03.2017 uzatvoril so žalovaným zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej mu bol poskytnutý bezúčelový spotrebný úver vo výške 550,- Eur. Úverovú zmluvu nemal k dispozícii a parametre zmluvy mu boli objasnené len listom od žalovaného, z ktorého vyplýva, že RPMN bola v zmluve určená vo výške 21,72 %. Na základe údajov poskytnutých NBS platil pre dané obdobie úrok 5,77 % pri jednoročnej fixácii, a teda v danom prípade išlo o 4-násobok tohto úroku. V žalobe ďalej uviedol, že predmetný úver mu bol poskytnutý na refinancovanie iného úveru, ktorý nezvládal splácať. Dojednanie o výške úrokov považoval za rozporné s dobrými mravmi, a preto neplatné. Zároveň tvrdil, že žalovaný nedodrжал povinnosť uloženú mu ustanovením § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Konanie žalobcu je nekalou obchodnou praktikou, nakoľko sa pričínil k vytvoreniu horšej finančnej situácie spotrebiteľa tým, že mu poskytol ďalší úver na splatenie svojho predošlého dlhu, čím zvýšil jeho zaťaženie o ďalších 21,72 %.

11. Žalobca k podanej žalobe priložil listiny, konkrétne „Odpoveď na žiadosť“ od žalovaného zo dňa 26.07.2017, v ktorej bolo uvedené, že kópiu zmluvy dostal žalobca pri podpise zmluvy dňa 02.03.2017, čo potvrdil svojim podpisom a zaviazal sa úver vo výške 550,- Eur uhradiť v 12 mesačných splátkach vo výške 50,90,- Eur. Z predloženej listiny však súdu nevyplynuli skutočnosti tvrdené žalobcom v žalobe ohľadom výšky RPMN. Ďalej predložil tabuľku s priemernými úrokovými mierami z úverov a výpočet RPMN z internetovej stránky.

12. Súd prvej inštancie vyzval žalovaného na predloženie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, z ktorej vyplýva, že táto bola uzatvorená dňa 02.03.2017 pod č. XXXXXXXXXX. Na základe uvedenej zmluvy bol žalobcovi poskytnutý úver vo výške 550,- Eur, ktoré sa zaviazal uhradiť v 12 pravidelných mesačných splátkach po 50,90,- Eur vždy k 25. kalendárnemu dňu v mesiaci počnúc dňom 25.03.2017, pričom termínom poslednej splátky mal byť deň 25.02.2018. Úrok bol stanovený vo výške 19,81 % z poskytnutého úveru, pričom bol vyčíslený na sumu 60,80,- Eur. Ročná percentuálna miera nákladov bola v zmluve uvedená vo výške 21,72 % a priemerná RPMN ku dňu podpísania zmluvy bola 23,85 %. Zmluvu žalobca vlastnoručne podpísal.

13. K žalobe podal repliku žalovaný, ktorý sa vyjadril k obsahu zmluvy, pričom opísal jej jednotlivé náležitosti. V podaní poukázal aj na ustanovenia § 1 ods. 1 a § 1a ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., pričom mal za to, že odplata za poskytnutý úver vo výške 19,81 % neprevyšovala zákonom požadovanú maximálnu výšku odplaty. Poukázal aj na skutočnosť, že žalobca mal právo odstúpiť od zmluvy aj bez uvedenia dôvodu do 14 kalendárnych dní od uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Navrhol preto, aby súd žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

14. Žalovaný súdu predložil aj žiadosť o úver, ktorú žalobca podpísal dňa 02.03.2017. Z tejto vyplýva, že žalobca bol v čase uzatvorenia zmluvy, resp. v čase podania žiadosti, zamestnaný v obchodnej spoločnosti V., s.r.o. so sídlom vo B. S.. Mesačné príjmy boli v žiadosti rozčlenené na čistý mesačný príjem žiadateľa vo výške 900,- Eur a ďalšie príjmy vo výške 600,- Eur, t.j. spolu 1.500,- Eur. Výdavky žalobcu boli v žiadosti vyčíslené na sumu 444,- Eur. Svojim podpisom na žiadosti žalobca vyhlásil, že údaje v nej uvedené sú úplné, pravdivé a že nezamietal žiadne skutočnosti, ktoré by mohli ovplyvniť

posúdenie jeho žiadosti. Vyhlásil aj, že si je vedomý povinnosti poskytnúť veriteľovi údaje v zmysle § 7 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. potrebné k posúdeniu jeho schopnosti splácať požadovaný úver.

15. Odvolací súd sa oboznámil aj so zápisnicami z pojednávaní.

16. Podľa § 1 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej len „nariadenie vlády“ alebo „nariadenie č. 87/1995 Z.z.“), odplatu pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi tvoria úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytnutí peňažných prostriedkov. Pri výpočte odplaty sa vychádza z predpokladu, že spotrebiteľská zmluva zostane platná dohodnutý čas a že dodávateľ a spotrebiteľ si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve.

17. Podľa § 1 ods. 4 nariadenia vlády, na účely stanovenia najvyššej prípustnej výšky odplaty podľa § 1a sa použije priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov bánk a pobočiek zahraničných bánk pre jednotlivé typy novoposkytnutých spotrebiteľských úverov zverejnená podľa osobitného predpisu, 2a) naposledy v čase predchádzajúcim uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy.

18. Podľa § 1a ods. 1 nariadenia vlády, ak odseky 2 a 3 neustanovujú inak, odplata pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi nesmie prevýšiť dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov podľa § 1 ods. 4 pri obdobnom úvere alebo pôžičke ročne. Na účely tohto nariadenia vlády sa obdobným úverom alebo pôžičkou rozumie obdobný produkt, ktorý je svojou povahou najbližší forme poskytnutia peňažných prostriedkov spotrebiteľovi podľa predchádzajúcej vety.

19. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“ alebo „zákon č. 129/2010 Z.z.“), veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

20. Podľa § 7 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

21. Podľa § 11 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1,

b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až l), s), z) a aa),

c) zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, neobsahuje náležitosti podľa § 10 ods. 1 alebo

d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa,

e) veriteľ spotrebiteľský úver poskytne inak ako bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa¹⁾ a nejde o bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu,

f) veriteľ v zmluve o spotrebiteľskom úvere neuvedie všetky plnenia, ktoré pre spotrebiteľa vyplývajú z poskytnutia spotrebiteľského úveru alebo s ním súvisia,

g) ročná percentuálna miera nákladov spotrebiteľského úveru prekračuje najvyššiu prípustnú výšku odplaty stanovenej podľa osobitných predpisov.

22. Podľa § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

23. Podľa § 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu, spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

24. Podľa § 13 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľ je oprávnený odstúpiť od zmluvy o spotrebiteľskom úvere bez uvedenia dôvodu do 14 kalendárnych dní odo dňa uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo odo dňa, keď sú spotrebiteľovi doručené zmluvné podmienky podľa § 9 alebo § 10, ak tento deň nasleduje po dni uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; ustanovenia osobitných predpisov 19) o práve na odstúpenie od zmluvy sa nepoužijú. Ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje zmluvné podmienky podľa § 9 alebo § 10, začína lehota na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere plynúť od okamihu, keď spotrebiteľ tieto zmluvné podmienky obdržal.

25. Podľa § 19 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, na účely výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov sa použijú celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom zahŕňajúce aj všetky plnenia súvisiace s poskytnutým spotrebiteľským úverom nad rámec poskytnutého spotrebiteľského úveru poukazované veriteľovi alebo akejkoľvek tretej osobe s výnimkou poplatkov, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť za nedodržanie akýchkoľvek záväzkov ustanovených v zmluve o spotrebiteľskom úvere; náklady na vedenie platobného účtu, na ktorom sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpania, náklady na používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpania a ostatné náklady na platobné transakcie sa zahrnú do celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom, ak otvorenie účtu nie je dobrovoľné a náklady na účet neboli zrozumiteľne a samostatne uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere alebo v akejkoľvek inej zmluve uzavretej so spotrebiteľom. Ak ide o zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere použijú sa na účely výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov celkové náklady spotrebiteľa podľa prvej vety s výnimkou iných skutočných nákladov, ktoré je spotrebiteľ povinný zaplatiť predávajúcemu, okrem kúpnej ceny za kúpu tovaru alebo uskutočnenie služieb bez ohľadu na to, či sa operácia vykoná v hotovosti alebo na úver.

26. Podľa § 53 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (ďalej len „Občiansky zákonník“), spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

27. Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

28. Podľa § 137 písm. c) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

29. Odvolací súd v prvom rade skúmal prípustnosť podania žaloby o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. S účinnosťou od 01.01.2018 bolo do zákona č. 129/2010 Z.z. zavedené ustanovenie § 11 ods. 4, v zmysle ktorého sa spotrebiteľ môže domáhať určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru. Vzhľadom na absenciu prechodných ustanovení novely dospel odvolací súd k názoru, že predmetné ustanovenie je potrebné aplikovať aj na toto konanie,

pretože v prípade absencie prechodných ustanovení je povinnosťou súdu posudzovať vec podľa právnych noriem platných a účinných v čase rozhodovania súdu, a teda, reflektujúc na prejednávanú vec, aplikovať aj ustanovenie § 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch v spojení s § 137 písm. c) CSP.

30. Žalovaný sa v odvolaní nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie ohľadom chybné určenej výšky RPMN. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že zo súhrnných informácií o údajoch o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch bankami a pobočkami zahraničných bánk za prvý štvrťrok 2017 vyplýva, že RPMN pri spotrebiteľských úveroch od 6 do 12 mesiacov bola vo výške 13,63 % a dvojnásobok predstavuje 27,26 %. V zmysle ustanovenia § 1 ods. 4 nariadenia vlády je však nutné pri posudzovaní najvyššej prípustnej výšky odplaty vychádzať zo súhrnných informácií zverejnených v čase predchádzajúcom uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy, a teda, v tomto prípade, vychádzať z údajov zverejnených ku dňu 31.12.2016. V zmysle § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Táto je stanovená ako dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov bánk a pobočiek zahraničných bánk pre jednotlivé typy novoposkytnutých spotrebiteľských úverov (§ 1 ods. 4 v spojení s § 1a ods. 1 nariadenia vlády). V zmysle súhrnných informácií o údajoch o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch bankami a pobočkami zahraničných bánk za 4. štvrťrok 2016 bola RPMN pri spotrebiteľských úveroch splatných od 6 do 12 mesiacov stanovená vo výške 16,08 %. Dvojnásobok priemernej RPMN potom predstavuje 32,16 %. Predmetný dvojnásobok priemernej RPMN, t.j. uvedených 32,16 %, predstavuje najvyššiu prípustnú výšku odplaty, ktorú možno od spotrebiteľa požadovať a nie je možné zamieňať si ju s priemernou RPMN pri úveroch poskytovaných inými ako bankovými subjektmi. Zo súhrnných informácií o údajoch o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 4. štvrťrok 2016 totiž vyplýva, že priemerná RPMN pri spotrebiteľských úveroch vo výške do 1.500,- Eur so splatnosťou 6 až 12 mesiacov bola 23,85 %. Priemerná RPMN pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných bankami a pobočkami zahraničných bánk (t.j. 16,08 %) je určená len na základe údajov poskytnutých bankami a pobočkami zahraničných bánk, ktoré boli zaradené do spracovania súhrnných údajov, naopak, údaj o priemernej RPMN pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných veriteľmi je vypočítaná na základe zoznamu subjektov zaradených do spracovania súhrnných údajov, medzi ktorými sú banky, pobočky zahraničných bánk, ale aj nebankové a leasingové spoločnosti. Z uvedeného vyplýva, že priemerná RPMN v čase uzavretia zmluvy bola pri obdobných úveroch vo výške 23,85 % (a teda žalovaný v zmluve uviedol správnu výšku), pričom najvyššia prípustná výška odplaty bola 32,16 %. Je preto možné vyvodiť, že ak by bola v zmluve uvedená vyššia RPMN ako predmetných 32,16 %, jednalo by sa o konanie v rozpore so zákonom.

31. Odvolací súd považuje za dôležité uviesť, že žalobca, resp. jeho právna zástupkyňa, v žalobe mylne porovnáva úrok (dokonca pri jednoročnej fixácii) s ročnou percentuálnou mierou nákladov, pričom sa snaží presvedčiť súd, že žalobcovi bol žalovaným poskytnutý úver s úrokom 21,72 %, čo by malo byť viac ako 4-násobok výšky úrokov na spotrebných úveroch poskytovaných bankovými inštitúciami. Zo žaloby vyplýva, že právna zástupkyňa žalobcu nerozoznáva medzi úrokom a RPMN. Ročná percentuálna miera nákladov je definovaná v ustanovení § 2 písm. i) zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom v sebe subsumuje úrokovú sadzbu a poplatky súvisiace s úverom (napr. poplatok za vybavenie účtu, poistenie úveru, ak je podmienkou pre získanie výhodnejšieho úroku atď.). Jedná sa teda o všetky reálne náklady spotrebiteľa spojené s predmetným úverom a nie len o samotný úrok, preto je logické, že RPMN je vyššia ako úroková sadzba.

32. Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením súdu prvej inštancie o nesprávne uvedenej RPMN a už vôbec sa nestotožnil s názorom žalobcu, resp. právnej zástupkyne žalobcu, uvedeným v žalobe.

33. Súd prvej inštancie dospel k názoru, že žalovaný nepostupoval pri uzatváraní zmluvy s náležitou odbornou starostlivosťou, čo je hrubo odporujúce dobrým mravom, preto určil, že žalovaný nemá právo na úhradu úrokov a poplatkov z predmetnej zmluvy. Z ustanovenia § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva povinnosť veriteľa s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi (ust. § 7 ods. 17). Odvolací súd však považuje za dôležité poukázať aj na ustanovenie § 7 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, z ktorého vyplýva povinnosť spotrebiteľa poskytnúť veriteľovi úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Žalovaný síce nepreukázal, že skutočne

postupoval s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (napr. predložením výsledkov zo šetrenia z príslušných registrov), avšak nie je možné, podľa názoru odvolacieho súdu, automaticky vyvodiť, že s odbornou starostlivosťou nekonal, a to len na základe tvrdení žalobcu, ktorému pritom zo zákona vyplývajú taktiež určité povinnosti. V zákone je zároveň uvedené, že veriteľ posudzuje schopnosť spotrebiteľa splácať úver „najmä“ s ohľadom na získané údaje z registrov. V ustanovení § 7 ods. 1 nie je uvedené „výlučne“ na základe takýchto údajov, prípadne iné slovné spojenie, ktoré by zbavovalo spotrebiteľa svojich povinností pravdivo informovať veriteľa.

34. Odvolací súd sa nestotožnil ani s názorom súdu prvej inštancie ohľadom nekalého konania žalovaného, ktorého sa mal dopustiť tým, že žalobcovi ponúkol spotrebiteľský úver na úhradu iného úveru poskytnutého žalovaným. Takéto konanie zákon o spotrebiteľských úveroch za nekalé a v rozpore so zákonom nepovažuje, práve naopak, takéto konanie predpokladá (napr. ustanovenie § 7 ods. 24). Refinancovanie úveru je pritom bežný postup nie len bánk, a to za účelom zníženia celkových nákladov spotrebiteľa (zníženie splátky, získanie výhodnejšej úrokovej sadzby atď.). Aj v prejednávanej veci bol spotrebiteľovi (žalobcovi) poskytnutý spotrebiteľský úver na refinancovanie predchádzajúceho úveru, pri ktorom bol ročný úrok určený vo výške 68,50 % a RPMN vo výške 28 %, čo je porovnateľne viac ako pri spotrebiteľskom úvere, ktorý je predmetom tohto konania (ročný úrok 19,81 % a RPMN vo výške 21,72 %). Odvolací súd na základe uvedeného vyvodil, že konanie žalovaného, ktorý poskytol žalobcovi výhodnejší spotrebiteľský úver, nie je možné považovať za konanie v rozpore s dobrými mravmi ani za nekalé konanie žalovaného.

35. Z dokazovania vyplynulo, že žalobca mal v čase uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy zo dňa 02.03.2017 osem ďalších úverov (v žalobe bolo pritom uvedené, že úverov bolo „minimálne 10“ a na pojednávaní dňa 12.12.2017 právna zástupkyňa žalobcu uviedla „asi 15 úverov“), preto sa odvolací súd nestotožnil ani s tvrdením žalobcu v žalobe, že veriteľ (žalovaný) využil moment prekvapenia a neskúsenosti spotrebiteľa. Európsky súd pre ľudské práva definuje spotrebiteľa ako osobu v rozumnej miere dobre informovanú, vnímavú a obozretnú, pričom odvolací súd zastáva názor, že ochrana spotrebiteľa nemôže byť absolútna, zbavujúca ho akýchkoľvek povinností, a to len z titulu, že ide o spotrebiteľa. Sám žalobca si mohol, resp. mal, pri uzatváraní zmluvy o úvere uvedomiť, že má ďalších 8 úverov (a teda nie je možné hovoriť o jeho neskúsenosti), ktoré nezvláda platiť (čo aj sám uviedol na pojednávaní), prípadne, mohol využiť svoje právo od zmluvy odstúpiť v lehote 14 kalendárnych dní, čo však neurobil.

36. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a v zmysle § 391 ods. 1 CSP mu vec vrátil na ďalšie konanie.

37. Z ustanovenia § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. vyplýva, že úver je možné považovať za bezúročný a bez poplatkov v prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 predmetného zákona. Za hrubé porušenie sa pritom považuje posudzovanie schopnosti splácať bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra (z dikcie zákona nevyplýva povinnosť veriteľa zisťovať údaje o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave a súčasne prihliadať aj na údaje z registra alebo databázy). Odvolací súd pritom nemal jednoznačne za preukázané, že by žalovaný neposudzoval schopnosť spotrebiteľa splácať úver bez prihliadnutia na údaje o príjmoch, výdavkoch a o rodinnom stave spotrebiteľa (viď vyplnená žiadosť o úver, ktorú žalobca na znak pravdivosti údajov v nej uvedených podpísal) alebo že by neprihliadol na výsledky z príslušných registrov a databáz. Totiž, z predloženej žiadosti napríklad vyplýva, že v časti mesačných výdavkov je uvedená suma 184,- Eur, ktorú žalobca splácal za leasing a z podania právnej zástupkyne žalobcu označeného ako „Úverové zaťaženie spotrebiteľa“ vyplýva totožný údaj, a teda, že žalobca je povinný platiť leasingovej spoločnosti PSA Finance Slovakia sumu vo výške 184,- Eur. Nie je preto možné bez pochybností vyvodiť, že by žalovaný neskúmal úverové zaťaženie žalobcu, prípadne jeho príjmy a rodinný stav, tak ako nie je možné bez pochybností vyvodiť, že by žalobca poskytol žalovanému všetky relevantné údaje. Súd prvej inštancie by mal preto posúdiť aj to, či žalobca poskytol žalovanému presné a pravdivé údaje tak, ako to prezumuje ustanovenie § 7 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch.

38. Povinnosťou súdu prvej inštancie teda bude opätovne preskúmať predmetnú žiadosť a v tejto súvislosti, ak to bude považovať za potrebné, vyžiada si výsledky šetrenia z príslušných registrov, na ktoré sa žalovaný v priebehu konania odvolával (zároveň si vyžiada aj doklad o príjme, ktorý

podľa tvrdení žalovaného žalobca predložil), posúdi konanie žalobcu v zmysle § 7 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch a následne znova rozhodne o podanej žalobe. Bolo by totiž v rozpore s princípom rovnosti strán sporu prihliadať (a uveriť) len tvrdeniam žalobcu bez bližšieho skúmania tvrdení žalovaného, a to len s poukazom na potrebu ochrany spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolaťelom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).